

Voorstel Gemeenteraad

Datum B&W vergadering:	28-04-2026
Datum Raadsvergadering:	11-06-2026
Afdeling:	BMO
Raadscie:	CIEBSM
Portefeuillehouder:	Raymond Dirx
Steller:	Chantal Thijssen-Penders

Onderwerp

Concept Jaarplan, Jaarrekening 2025 en Accountantsverklaring en Ondernemingsplan 2027 incl. Ontwerpbegroting 2027 en meerjarenraming GR Historisch Centrum Limburg (HCL).

Korte inhoud

Historisch Centrum Limburg (hierna: HCL) is vanaf januari 2026 een nieuwe gemeenschappelijke regeling, bestaande uit 13 Zuid-Limburgse gemeenten, Waterschap Limburg en het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Waterschap. Op 8 april jl. zijn de voorlopige Jaarstukken 2025 en het Ondernemingsplan 2027 incl. Ontwerpbegroting 2027 en meerjarenraming ontvangen.

College-advies zienswijze

Het college van de gemeente Beek stelt aan de gemeenteraad voor om de volgende zienswijze in te dienen:

Het Ondernemingsplan 2027 incl. Ontwerpbegroting 2027 en meerjarenraming van de gemeenschappelijke regeling Historisch Centrum Limburg geeft inzicht in de voorgenomen uitvoering van taken en ambities.

Tegelijkertijd staat de financiële positie van gemeenten structureel onder druk. De aanhoudende onzekerheid over het gemeentefonds, in combinatie met stijgende kosten, dwingt gemeenten tot scherpe en soms ingrijpende keuzes.

Tegen deze achtergrond doet het college een nadrukkelijke oproep aan het Historisch Centrum Limburg om maximaal verantwoordelijkheid te nemen voor de eigen financiële huishouding. Dit betekent dat:

- * kostenstijgingen waar mogelijk binnen de eigen begroting worden opgevangen;
- * actief wordt gestuurd op doelmatigheid en kostenbeheersing;
- * kritisch wordt gekeken naar de omvang en inzet van beschikbare reserves, met inachtneming van het benodigde weerstandsvermogen.

Wij verzoeken u daarbij om transparant inzicht te geven in de opbouw, onderbouwing en inzet van reserves, zodat gemeenten een zorgvuldige afweging kunnen maken over de ontwikkeling van de gemeentelijke bijdrage.

Onze inzet is dat stijging van gemeentelijke bijdragen zoveel mogelijk wordt beperkt, tenzij deze aantoonbaar onvermijdelijk is op basis van wettelijke taken of autonome ontwikkelingen.

Deze lijn sluit aan bij de bredere oproep van gemeenten richting het Rijk dat nieuwe taken en financiële kortingen gepaard dienen te gaan met passende middelen, conform artikel 2 van de Financiële-verhoudingswet.

Aanleiding

De Wet gemeenschappelijke regelingen (art. 35) bepaalt dat het dagelijks bestuur van de GR HCL de ontwerpbegroting twaalf weken voordat deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden toezendt aan de Minister, de raden van de gemeenten en het algemeen bestuur van het waterschap. Binnen deze termijn kan de Minister, de raden van de gemeenten en het algemeen bestuur van het waterschap haar zienswijze over de ontwerpbegroting kenbaar maken bij het dagelijks bestuur van het HCL. Ingevolge het bepaalde in artikel 29 van GR HCL biedt het dagelijks bestuur uiterlijk 30 april bovengenoemde stukken aan.

Middels de aanbiedingsbrief d.d. 7 april 2026 heeft GR HCL, conform de Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR), het Ondernemingsplan 2027 incl. Ontwerpbegroting 2027 en meerjarenraming voor zienswijze en de Jaarrekening/plan en accountantsverklaring 2025 ter informatie aangeboden,

De gemeenteraad heeft tot 1 juli a.s om een zienswijze in te dienen. Op 8 juli dienen de concept Jaarstukken 2025 en het Ondernemingsplan 2027 incl. Ontwerpbegroting 2027 en meerjarenraming door het Algemeen Bestuur te worden vastgesteld.

Overwegingen

Concept jaarverslag en jaarrekening 2025

Opgemerkt dient te worden dat de gemeente Beek in 2025 geen partner was van de Gemeenschappelijke regeling.

HCL sluit 2025 af met een positief resultaat van € 967.960. Het jaar stond sterk in het teken van een overgangsfase: de toetreding van elf gemeenten en Waterschap Limburg per 1 januari 2026, de aangekondigde uittrekking van het Rijk per 1 januari 2027, de voorbereiding op de nieuwe Archiefwet en een directeurswisseling. Ondanks die veranderingen zijn de wettelijke taken voortgezet en is verder geïnvesteerd in digitalisering en het e-depot.

De totale baten bedragen € 9,15 mln en de totale lasten € 8,21 mln. Het resultaat is vooral beïnvloed door hogere bijdragen en vergoedingen, waaronder een grote vergoeding rond het AMV-project en extra dienstverlening aan DVO-partners. Aan de kostenkant vallen vooral hogere personeelskosten, hogere ICT-kosten en hogere advieskosten op.

De financiële positie oogt op hoofdlijnen solide. De liquiditeit is hoog (6,30), de solvabiliteit is 36% en daarmee boven de genoemde VNG-norm van 20%. Er staat ruim € 8,15 mln in schatkistbankieren. Tegelijk is een groot deel van het vermogen vastgelegd in voorzieningen en bestemmingsreserves, onder meer voor groot onderhoud, transitie en specifieke projecten.

Ondernemingsplan 2027 incl. Ontwerpbegroting 2027 en meerjarenraming

Het plan zet 2027 neer als een eerste uitvoeringsjaar van het Meerjarenbeleidsplan 2027–2030.

HCL opereert daarbij in een sterk gewijzigde context: na toetreding van twaalf nieuwe GR-partners in 2026, met de uittrekking van het Rijk per 1 januari 2027 en de inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet. Die combinatie van schaalvergroting, bestuurlijke wijziging en digitalisering bepaalt de koers.

Inhoudelijk is het plan opgebouwd rond vijf pijlers:

1. robuuste organisatie,
2. digitale dienstverlening,
3. toonaangevend toezicht en advies,
4. open toegankelijkheid,
5. verbindende samenwerking.

De organisatie wil in 2027 vooral “intern op orde” komen, het e-depot verder uitbouwen, toezicht uniform uitvoeren onder de nieuwe Archiefwet, de toegankelijkheid vergroten en samenwerking strategischer inzetten.

De doelen zijn concreet geformuleerd, zoals 100% beschreven kernprocessen, minstens 5 actieve e-depotdeelnemers, 100% toezicht-rapportages voor deelnemers, 15% groei in digitale raadplegingen en minstens 3 gezamenlijke projecten.

Financieel is de begroting 2027 sluitend op nihil resultaat. De totale baten en lasten komen beide uit op € 8.793.688. De baten bestaan vooral uit de SPUK-bijdrage van het Rijk (€ 1.748.447), bijdragen van

GR-partners (€ 3.512.147) en de bijdrage huur en onderhoud Rijk (€ 2.156.019). De grootste lastenpost is personeel (€ 5.374.398), gevolgd door huisvesting (€ 1.700.788) en ICT (€ 483.794).

De meerjarenraming 2028–2030 is in hoofdzaak een extrapolatie van 2027, met jaarlijkse indexaties en een formeel sluitend resultaat in elk jaar. Tegelijk lopen daarin wel belangrijke verschuivingen: de solvabiliteit daalt van 0,23 in 2027 naar 0,18 in 2029 en 2030, terwijl de structurele exploitatieruimte teruggaat van 5,10% naar 2,97% in 2030. De liquiditeit blijft ruim.

College-advies zienswijze

Het college van de gemeente Beek stelt aan de gemeenteraad voor om de volgende zienswijze in te dienen:

Het Ondernemingsplan 2027 incl. Ontwerpbegroting 2027 en meerjarenraming van de gemeenschappelijke regeling Historisch Centrum Limburg geeft inzicht in de voorgenomen uitvoering van taken en ambities.

Tegelijkertijd staat de financiële positie van gemeenten structureel onder druk. De aanhoudende onzekerheid over het gemeentefonds, in combinatie met stijgende kosten, dwingt gemeenten tot scherpe en soms ingrijpende keuzes.

Tegen deze achtergrond doet het college een nadrukkelijke oproep aan het Historisch Centrum Limburg om maximaal verantwoordelijkheid te nemen voor de eigen financiële huishouding. Dit betekent dat:

- * kostenstijgingen waar mogelijk binnen de eigen begroting worden opgevangen;
- * actief wordt gestuurd op doelmatigheid en kostenbeheersing;
- * kritisch wordt gekeken naar de omvang en inzet van beschikbare reserves, met inachtneming van het benodigde weerstandsvermogen.

Wij verzoeken u daarbij om transparant inzicht te geven in de opbouw, onderbouwing en inzet van reserves, zodat gemeenten een zorgvuldige afweging kunnen maken over de ontwikkeling van de gemeentelijke bijdrage.

Onze inzet is dat stijging van gemeentelijke bijdragen zoveel mogelijk wordt beperkt, tenzij deze aantoonbaar onvermijdelijk is op basis van wettelijke taken of autonome ontwikkelingen.

Deze lijn sluit aan bij de bredere oproep van gemeenten richting het Rijk dat nieuwe taken en financiële kortingen gepaard dienen te gaan met passende middelen, conform artikel 2 van de Financiële-verhoudingswet.

Financiële overwegingen

De GR-deelnemers betalen voor de dienstverlening van GR HCL op basis een prijs per meter voor het analoge statische archief, betalen op basis van het inwonersaantal én per terrabyte voor het gebruik van het e-depot en pre-depot. Daarnaast maakt HCL per deelnemer een inschatting van de extra uren voor toezicht en advies en het aantal scanning on demand verzoeken. Op basis hiervan bedraagt de gemeentelijke bijdrage van gemeente Beek € 103.162 voor 2026 en € 106.305 voor 2027. Beide bijdragen kunnen binnen de huidige ramingen van de gemeentelijke begroting worden opgevangen, zonder dat hiervoor aanvullende middelen nodig zijn.

Beslispunten

1. Kennisnemen van de concept jaarrekening 2025 van de gemeenschappelijke regeling Historisch Centrum Limburg (HCL)
2. Een zienswijze in te dienen t.a.v. het Ondernemingsplan 2027 incl. Ontwerpbegroting 2027 en meerjarenraming GR Historisch Centrum Limburg (HCL).

Bijlagen:

Bijlage 1: Aanbiedingsbrief concept jaarverslag, jaarrekening en accountantsverslag 2025.

Bijlage 2: Jaarverslag 2025.

Bijlage 3: Jaarrekening 2025.

Bijlage 4: Accountantsverslag 2025.

Bijlage 5: Aanbiedingsbrief ontwerpbegroting 2027 HCL ter zienswijze.

Bijlage 6: Ondernemingsplan 2027 HCL incl. ontwerpbegroting en meerjarenraming.

Beek,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN BEEK,

Paul de Jonge
Gemeentesecretaris

Christine van Basten-Boddin
Burgemeester

Besluit Gemeenteraad

De raad van de gemeente Beek;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 28-04-2026;

Besluit:

1. Kennisnemen van de concept jaarrekening 2025 van de gemeenschappelijke regeling Historisch Centrum Limburg (HCL)
2. Een zienswijze in te dienen t.a.v. het Ondernemingsplan 2027 incl. Ontwerpbegroting 2027 en meerjarenraming GR Historisch Centrum Limburg (HCL).

Beek, 11-06-2026
GEMEENTERAAD,

Guliël Erven
Raadsgriffier

Christine van Basten-Boddin
Voorzitter